

8. Υπάρχουν ακόμα εγκλήματα κατά των ηθών;

Μέχρι τη μεταρρύθμιση του 1984, ο Ποινικός Κώδικας προστάτευε τα «ήθη», δηλ. ένα εντελώς ασαφές «πράγμα» που εύκολα κανείς ερμήνευε όπως ήθελε. Με τον Ν. 1419/1984 τα πράγματα άλλαξαν: Πλέον ο ποινικός νόμος δεν προστατεύει τα ήθη αλλά τη **γενετήσια ελευθερία**, ανδρών και γυναικών. Έτσι, από τότε, σωστό είναι να μιλάμε για «εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας» ή γενετήσια ή σεξουαλικά εγκλήματα ή αξιόποινες σεξουαλικές πράξεις, αν και συχνά χρησιμοποιείται ακόμα, δηλ. σχεδόν 40 χρόνια μετά, η παλιά ορολογία. Μάλιστα, τα Δικαστήρια, και δη ο Άρειος Πάγος, εξακολουθούσαν μέχρι πρόσφατα να αναφέρονται στην εντελώς ξεπερασμένη –και νομικά πλέον ανύπαρκτη– έννοια των ηθών.

9. Τι είναι η σεξουαλική ελευθερία;

Δικαίωμα. Πρόκειται για μορφή της προσωπικής ελευθερίας που προστατεύεται από το Σύνταγμα (άρ. 5). Η σεξουαλική (γενετήσια, κατά τον Ποινικό Κώδικα) ελευθερία διαθέτει **θετική πλευρά**, δηλ. την ελευθερία του κάθε ανθρώπου να τελεί σεξουαλικές πράξεις κατά τις επιθυμίες του, και **αρνητική πλευρά**, να μην υπόκειται κανείς αθέλητα στις σεξουαλικές πράξεις άλλων. Η σεξουαλική ελευθερία εμπεριέχει την ευχέρεια κάθε ανθρώπου να έχει σεξουαλική δραστηριότητα (αλλά και αρνητικά: να μην έχει): Αν θέλει, όποτε θέλει, όπου θέλει, καθόσον θέλει, με όποιον/αν ή όσους/ες θέλει και, τέλος, όπως θέλει.

27. Γιατί στα νομικά μιλάμε για «γενετήσια» και όχι για «σεξουαλική» πράξη;

Η επιλογή του όρου «γενετήσια», αντί του ορθότερου «σεξουαλική», προτιμήθηκε από τον νομοθέτη, κατά τη σύνταξη του νέου ΠΚ (το 2019), επειδή, όπως αναφέρεται σχετικά στην Αιτιολογική Έκθεση, «πρόκειται για έννοια, η οποία ορίζει τόσο τη διαδικασία της αναπαραγωγής (γένεσις) όσο και τις σχετικές ή παράλληλες με αυτήν πράξεις, διαθέσεις και ορμές, την ερωτική ζωή των ανθρώπων».

28. Τι είναι η γενετήσια πράξη;

Η βασικότερη έννοια του Σεξουαλικού Ποινικού Δικαίου. Ο Ποινικός Κώδικας ορίζει τη συγκεκριμένη έννοια ως εξής: «Γενετήσια πράξη είναι η **συνουσία και οι ίσης βαρύτητας με αυτήν πράξεις**» (άρ. 336 § 2 ΠΚ). Ως συνουσία θεωρούμε μόνο τη «συνένωση των γεννητικών μορίων» «δύο ατόμων διαφορετικού φύλου», δηλ. την είσοδο του ανδρικού μέλους (πέους) στον γυναικείο κόλπο. Η γενετήσια πράξη αντικατέστησε την παλιά «ασελή πράξη». Για δεκαετίες, ο Άρειος Πάγος προσδιόριζε την ασελή (δηλ. σήμερα τη γενετήσια) πράξη ως εκείνη «που ανάγεται στη γενετήσια σφαίρα, που αντικειμενικώς προσβάλλει το κοινό αίσθημα της αιδούς και των ηθών». Το χειρότερο είναι ότι, παρά την αλλαγή του 2019, τώρα επιμένει ότι τίποτα δεν άλλαξε και ότι η σημερινή «γενετήσια πράξη» δεν «παρεκκλίνει ουσιωδώς» από την «ασελή πράξη»!

56. Γιατί όσοι παίρνουν 100 ή 200 χρόνια, τελικά αποφυλακίζονται;

Κατ' αρχήν, κανείς στην Ελλάδα δεν «παίρνει» 100 ή 200 χρόνια. Το πολύ να πάρει (συνολική) ποινή έως 25 χρόνια. Ποινές τέτοιες, που συχνά ακούμε, απλώς δεν υπάρχουν. Εξηγούμαι: Όταν κάποιος καταδικαστεί για περισσότερα εγκλήματα και πάρει περισσότερες ποινές (π.χ. 10 χρόνια + 6 χρόνια + 6 χρόνια), αυτές δεν αθροίζονται ολόκληρες αλλά «ενώνονται/συγχωνεύονται» σε μια **«συνολική ποινή»**, η οποία συντίθεται από την πιο βαριά («ποινή βάση», δηλ. εδώ τα 10 χρόνια) και ένα μέρος από τις άλλες. Το τελικό σύνολο, η ποινή με την οποία θα φύγει ο κατάδικος από το Δικαστήριο, δεν μπορεί να υπερβαίνει την «οροφή» των 25 ετών. Εξαιρείται η ισόβια κάθειρξη που δεν συμπεριλαμβάνεται στη συνολική ποινή, αλλά παραμένει μόνη της, οπότε δεν ενώνεται με τις άλλες. Έτσι, π.χ. μπορεί κάποιος να τιμωρηθεί με ποινή ισόβιας κάθειρξης και επιπλέον 15 χρόνια κάθειρξης. Αν, τώρα, όλα τα εγκλήματα ο δράστης τα τέλεσε με *μια πράξη* (π.χ. ο πατέρας-βιαστής της ενήλικης κόρης του = 2 εγκλήματα, δηλ. βιασμός + αιμομειξία) θα τιμωρηθεί με ποινή κάθειρξης έως 20 χρόνια.

57. Γιατί, τελικά, τα ισόβια δεν είναι ισόβια;

Τα ισόβια μπορεί να είναι ισόβια, μπορεί δηλ. η ποινή να διαρκέσει για όλη την (υπόλοιπη) ζωή του κρατουμένου, απλώς δεν είναι «τσιμενταρισμένα» ισόβια. Συνεπώς, όταν λέμε ισόβια **«μπορεί και να εννοούμε ισόβια»**, αφού κανείς κρατούμενος δεν είναι σίγουρος για την αποφυλάκισή του και το πότε θα έρθει αυτή. Θα κριθεί από ένα Δικαστήριο, αν πληροί τους όρους της υφ' όρον απόλυσης και πότε. Αν δεν τους πληροί, μπορεί να συνεχίσει να εκτίει ποινή χωρίς χρονικό όριο. Συμβόλαιο αποφυλάκισης στην ισόβια κάθειρξη δεν έχει κανείς κρατούμενος.

Γιατί συμβαίνει αυτό; Μια ώριμη κοινωνία και μια σοβαρή πολιτεία δεν αντιδρούν στο έγκλημα με το θυμικό αλλά με τη λογική, σταθμίζοντας τα πράγματα. Τα ισόβια είναι μια ακραία ποινή που, αν ήταν «για πάντα», θα ισοδυναμούσε με την ποινή του θανάτου, πράγμα απαράδεκτο στην Ευρώπη. Οι σύγχρονες κοινωνίες δίνουν σ' όλους μια δεύτερη ευκαιρία, αφήνουν ένα **«παράθυρο ελπίδας»**, έστω και μακρινό. Αλλιώς δεν θα είχε κανένα νόημα ο σωφρονισμός ή η κοινωνική επανένταξη.

**67. «Μόνο ΝΑΙ σημαίνει ΝΑΙ» ή
«ΟΧΙ σημαίνει ΟΧΙ»;
Ποιο μοντέλο ακολουθεί η Ελλάδα;**

Το μοντέλο της συναίνεσης **«Μόνο ΝΑΙ σημαίνει ΝΑΙ»** υιοθετείται στο Ηνωμένο Βασίλειο, τη Σουηδία και την Κύπρο και καθιστά αξιόποινη κάθε σεξουαλική πράξη, εφόσον δεν συνοδεύεται από συναίνεση (και των δύο). Συνεπώς, εδώ συνιστά βιασμό και η πράξη για την οποία το θύμα δεν έχει πει ένα θετικό «Ναι», χωρίς όμως να έχει πει και ένα όχι (π.χ. γιατί του είναι απλώς «ανεκτή»). Το μοντέλο **«ΟΧΙ σημαίνει ΟΧΙ»**, δηλ. το μοντέλο του «βέτο», ακολουθείται στη Γερμανία και σημαίνει ότι έχουμε αξιόποινη σεξουαλική επέμβαση όταν ο δράστης τελεί σεξουαλική πράξη παρά την αντίθετη (αναγνωρίσιμη) βούληση του θύματος. Η Ελλάδα υιοθετεί το μοντέλο του **εξαναγκασμού**, στη βασική διάταξη του βιασμού (άρ. 336 § 1 ΠΚ). Αυτό σημαίνει ότι αξιόποινη είναι η σεξουαλική πράξη μετά από κάμψη της αντίθετης βούλησης του θύματος, με τη χρήση εξαναγκαστικών μέσων, δηλ. σωματικής ή ψυχολογικής βίας.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ

99. Τι προστατεύει ο νόμος με τα εγκλήματα παιδικής κακοποίησης;

Την ελεύθερη και αδιατάρακτη ανάπτυξη της ερωτικής ζωής των ανηλίκων. Έχει παρατηρηθεί ότι η πρόωρη επαφή με σεξουαλικές πράξεις δημιουργεί κινδύνους για την ομαλή **σεξουαλική ανάπτυξη των παιδιών** και γενικότερα των ανηλίκων. Τα δικαστήρια, εδώ και δεκαετίες, αναφέρονται στην αγνότητα της παιδικής ηλικίας ή την ανηλικότητα, ενώ πρόσφατα άρχισαν να επικαλούνται στις αποφάσεις τους την ακώλυτη γενετήσια εξέλιξη του παιδιού.

100. Παιδεραστία, παιδοφιλία ή αποπλάνηση;

Τίποτα απ' αυτά δεν υπάρχει στον Ποινικό Κώδικα. Ο πρώτος όρος παραπέμπει στα ΜΜΕ, ο δεύτερος στην Ψυχιατρική και τη σχετική ψυχική διαταραχή, ενώ ο τρίτος υπήρχε ως έγκλημα (μέχρι το 2019). Έκτοτε, το σχετικό αδίκημα, του άρθρου 339 ΠΚ, λέγεται «**Γενετήσιες πράξεις με ανηλίκους** ή ενώπιόν τους».

101. Τι είναι ο «παιδοβιασμός»;

Πολύ διαδεδομένος όρος στα ΜΜΕ, που καλύπτει κάθε περίπτωση σεξουαλικής πράξης ενηλίκου προς ανήλικο. Τέτοιος όρος δεν υπάρχει στον νόμο. Αντίθετα, ο νόμος κάνει λόγο για «γενετήσιες πράξεις με ανήλικο ή ενώπιόν του», ενώ παλιότερα (έως το 2019) για «αποπλάνηση». Κάθε γενετήσια πράξη με ανήλικο (δηλ. κάτω των 18 ετών) δεν συνιστά οπωσδήποτε βιασμό, αλλά μπορεί να συνιστά άλλο –εξίσου σοβαρό– έγκλημα. Συνεπώς, νομικά δεν χρειάζεται να ονομάσουμε «παιδοβιασμό» τη **σεξουαλική κακοποίηση** για να χαρακτηρίσουμε μια πράξη ως εγκληματική και να προβλέψουμε, όπως συμβαίνει, αυστηρή ποινή. Αν, όμως, υπάρξει εξαναγκασμός (με σωματική ή ψυχολογική βία), τότε πάμε στον «βιασμό ανηλίκου», που συνιστά βαριά μορφή βιασμού και τιμωρείται με ισόβια κάθειρξη (άρ. 336 § 3 ΠΚ).

102. Πόσες σεξουαλικές κακοποιήσεις καταγράφονται ετησίως;

Με βάση τις τελευταίες (2001-2010!) στατιστικές καταγραφές, οι ετήσιες καταδίκες για «αποπλάνηση ανηλίκων» κινούνται γύρω στις 10. Αντίθετα, στις δεκαετίες 1960-1970 οι καταδικασθέντες ετησίως υπερέβαιναν τους 100 ή ακόμα και τους 150 (π.χ. 1972: 159). Από την άλλη πλευρά, στις στατιστικές της Αστυνομίας δεν υπάρχει καν καταγραφή για κακοποίηση παιδιών!

103. Πώς τιμωρείται η σεξουαλική κακοποίηση παιδιών;

Έγκλημα μ' αυτό το όνομα, δηλ. «σεξουαλική κακοποίηση», δεν υπάρχει. Αντίθετα, υπάρχει ένα πλήθος σεξουαλικών εγκλημάτων που στρέφονται κατά των ανηλίκων, άμεσα ή έμμεσα. Συνεπώς, ως σεξουαλική κακοποίηση εννοούμε γενικά τα σεξουαλικά εγκλήματα που έχουν ως θύμα ανήλικο. Τέτοια είναι βασικά: οι «Γενετήσιες πράξεις με ανηλικούς ή ενώπιόν τους» (άρ. 339 ΠΚ), η «Κατάχρηση ανηλίκων» (άρ. 342 ΠΚ), η «Διευκόλυνση προσβολών της ανηλικότητας» (άρ. 348 ΠΚ), η «Πορνογραφία ανηλίκων» (άρ. 348Α ΠΚ), η «Προσέλκυση παιδιών για γενετήσιους λόγους» (άρ. 348Β ΠΚ), οι «Πορνογραφικές παραστάσεις ανηλίκων» (άρ. 348Γ ΠΚ), η «Μαστροπεία» (άρ. 349 ΠΚ), η «Γενετήσια πράξη με ανήλικο έναντι αμοιβής» (άρ. 351Α ΠΚ), και η προσβολή της «ιδιωτικής ζωής του ανήλικου θύματος» (άρ. 352Β ΠΚ).